

**НАРОДНА
КАРТИНА “КОЗАК
МАМАЙ”**

Козак Мамай (козак-мамай, козак-бродяга) ідеалізований образ козака і українців загалом в Україні. Захисник українського народу, степовик, мандрівник, воїн, мудрець, казкар і характерник в одній особі. Його образи можна зустріти майже в кожній хаті поряд з іконами. З іменем (назвою) тісно пов'язаний стародавній термін «мамаювати» (мандрувати, козакувати, вести козачий спосіб життя), «ходити на мамая» (іти навмання, куди очі дивляться).

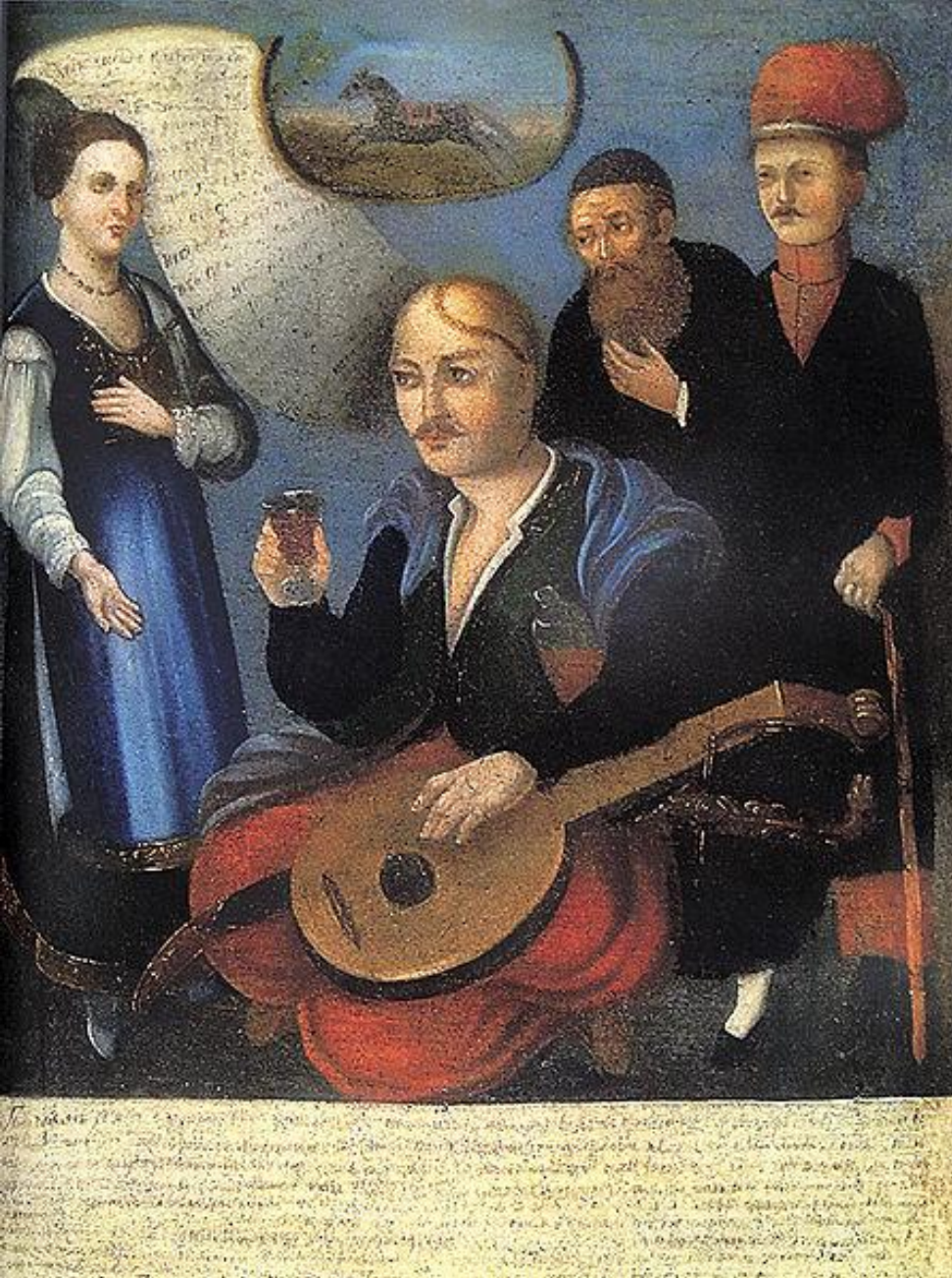
Оповіді про козака
Мамаю можна зустріти
серед народних легенд,
переказів, примовок. Та
чи не найкраще його
образ відтворений у
народному живописі: в
оксамитному жупані,
сап'янових чоботях та
синіх шароварах; кругла
поголена голова з
хвацько закрученим за
вухо «оселедцем», довгі
вуса, чорні брови, карі
очі, тонкий ніс, рум'яні
щоки — перед вами
портрет красеня-
молодця, яким він
склався в народній уяві.

Козак Мамай, якого чорт
спокушає до випивки. 19 ст.

Козака Мамаю на таких картинах завжди малювали з кобзою, що є символом співучої душі народу. Кінь на картині символізував народну волю, дуб — його могутність. Часто на малюнках ми бачимо зображення списа з прапорцем, козацького штофа і чарки. Це були речі, пов'язані зі смертю козака — спис ставили на місці поховання, штоф і чарку клали в могилу — вони нагадували про скороминущість життя та козацьку долю, в якій загроза смерті в бою була повсякденною реальністю.

Такі картини малювали на полотні, на стінах будівель, віконцях, кахлях, скринях, посуді, вуликах і навіть на дверях яскравими, соковитими фарбами часто з написом: «Я козак Мамай, мене не займай». Це свідчило про доброту, незалежність та веселу вдачу хазяїв господи. Згадані малюнки, що дійшли до нашого часу, не тільки вдало прикрашали домівку, а й розповідали про смаки та світогляд хазяїв.

Картина «Козак Мамай» із колекції Національного художнього музею України.

За народними переказами козак Мамай був православним, мав дар зцілювати хворих і ходити по воді, що давало право простим людям шанувати його як святого і вішати у хаті його образ поряд з образами інших святих.

Колекцію картин «Козак Мамай» зберігає та експонує Український центр народної культури «Музей Івана Гончара».

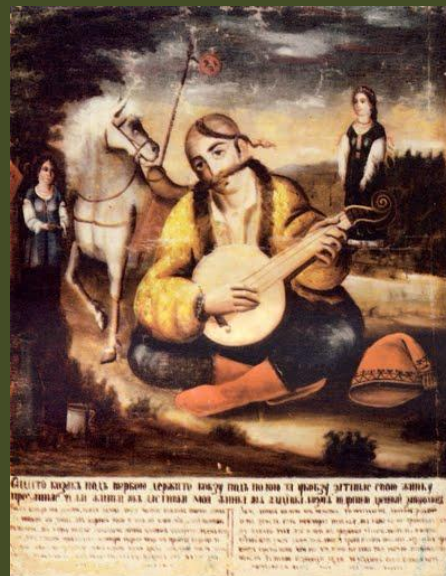

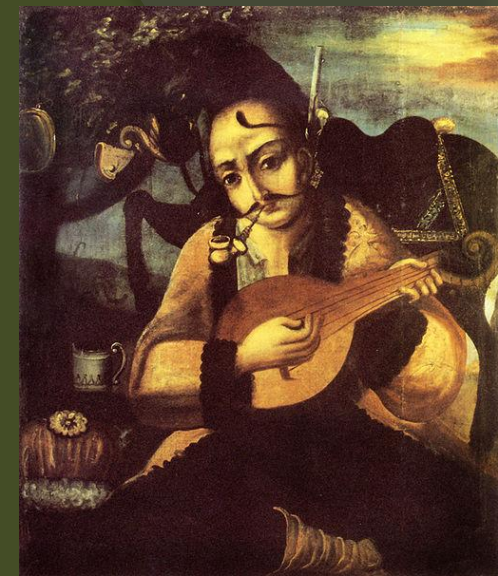
18 століття

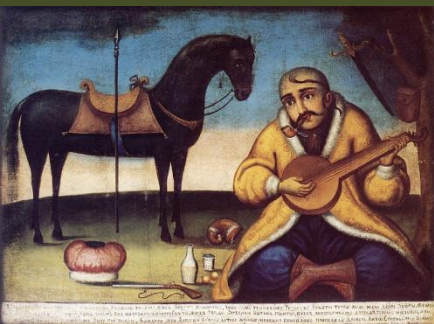
1728

19 століття

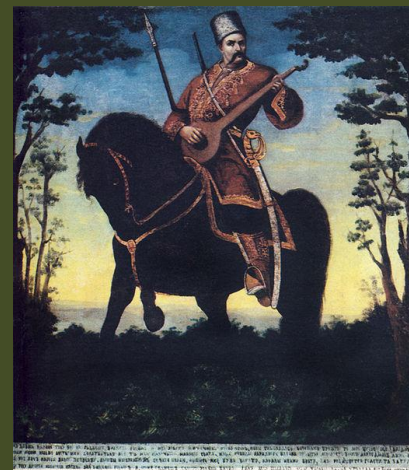
19 століття

19 століття

1855

1890

2003

ДЯКУЮ ЗА
УВАГУ!

Виконала:
Учениця 10 класу
Ярмолук Анастасія